

METODOLOGIA DE IMPLEMENTARE A STANDARDELOR DE CALIFICARE DE CĂTRE INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL TEHNIC ȘI SUPERIOR

INTRODUCERE

Schimbările rapide din societate și evoluția tehnologiilor moderne au generat dificultăți procesului de formare profesională de toate nivelurile. Astăzi se constată o diferență de ritm în evoluția domeniilor de activitate profesională și a programelor de formare profesională.

Piața muncii devine tot mai flexibilă și necesită o receptivitate sporită a mediului educațional față de cerințele angajatorului în continuă schimbare. Formarea profesională în instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior este condiționată de cerința în calificări a pieței muncii, de aceea este necesar ca între piața muncii și piața serviciilor educaționale să existe un dialog dinamic, flexibil, continuu și bazat pe încredere reciprocă.

Cadrul național al calificărilor din Republica Moldova este un sistem care consolidează relațiile dintre piața serviciilor educaționale și piața muncii, asigură implicarea și stabilește rolul și atribuțiile partenerilor sociali, inclusiv a reprezentanților peței muncii, în procesul de formare profesională și, totodată, este un instrument ce contribuie la îmbunătățirea calitatății formării profesionale, în corespundere cu cerința de azi și de perspectivă a pieței muncii naționale și, reieșind din globalizarea tehnologiilor moderne, internaționale.

Standardul de calificare este veriga de legătură dintre cererea de competențe profesionale necesare pieței muncii, expusă în Standardul ocupațional/ de competențe și Programul de formare profesională oferit de prestatorul de servicii educaționale, care asigură obținerea rezultatelor învățării, care duc la formarea respectivelor competențe profesionale.

Metodologia de implementare a standardelor de calificare de către instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior vine să ghideze mediul educațional în procesul de transpunere a prevederilor Standardului de calificare în Curricula formării profesionale și condițiile de realizare a acesteia.

Metodologia elucidează parcursul competențelor profesionale de la cerințele pieței muncii până la achiziționarea acestora de către viitorul angajat; prezintă, într-o formă succintă, particularitățile caracteristice diferitor niveluri de calificare; specificul funcționării diferitor tipuri de instituții de învățământ; oferă managerilor instituțiilor de învățământ, cadrelor didactice și beneficiarilor serviciilor educaționale, posibilitatea formării unei viziuni de ansamblu asupra sistemului de formare profesională din Republica Moldova.

Metodologia se adresează tuturor actorilor interesați în formarea profesională de calitate:

- instituțiilor de învățământ, din perspectiva elaborării unei strategii la nivel instituțional, care să contribuie la deschiderea și receptivitatea față de cerințele mediului profesional, asigurând astfel calitatea formării profesionale în strictă corelație cu satisfacerea nevoilor pieței muncii;
- cadrelor didactice care sunt direct responsabile de calitatea educației și formării profesionale;

- angajatorilor, care nu trebuie să se limiteze doar la exprimarea nemulțumirii față de calitatea formării profesionale a absolvenților, ci, în condițiile actuale ale funcționării pieței muncii, trebuie să devină parteneri activi al mediului academic;
- elevilor, studenților, formabililor, deoarece un beneficiar bine informat poate cere și contribui la asigurarea condițiilor unei formări profesionale de calitate.

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Metodologia de implementare a standardelor de calificare de către instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior (în continuare Metodologia), constituie documentul conceptual pentru elaborarea Curricula programelor de studii/ de formare profesională.
2. Metodologia are ca scop implementarea consecventă a standardelor de calificare în procesul de educație și de formare profesională pentru obținerea de către elevi/studenți a rezultatelor învățării, care să asigure că aceștia dețin competențele profesionale solicitate de piața muncii.
3. Obiectivele Metodologiei sunt:
 - a) să prezinte etapele și mecanismele de transfer a prevederilor Standardului de calificare în prevederi curriculare ale învățământului profesional tehnic și superior;
 - b) să diminueze aspectele subiective în elaborarea Curriculumului programului de studii/ de formare profesională, precum ar fi realizarea unor programe irelevante, sau puțin relevante pentru piața muncii, acordarea nejustificată a priorității unor tradiții de instruire într-un anumit domeniu, neacceptarea modificărilor de conținut (promovarea unor mesaje educaționale depășite de timp).
4. Prevederile Metodologiei valorifică atât aspectele metodologice ale funcționării pieței muncii, cât și reperle metodologice ale formării profesionale, în funcție de nivelul de calificare.
5. Metodologia respectă următoarele principii:
 - asigură relații funcționale dintre cerințele pieței muncii și prevederile curriculumului programului de studii/ de formare profesională;
 - respectă, în procesul de aplicare a Standardului de calificare, a prevederilor cadrului normativ al pieței muncii și al învățământului profesional tehnic și superior;
 - prezintă algoritmic și explicit procesul de transpunere a prevederilor standarde de calificare, în documente curriculare, ce reglementează formarea profesională;
 - oferă un suport informațional, atât actorilor interesați de buna funcționare a pieței muncii, cât și celor interesați de formarea profesională de calitate (ministerele de resort, comitetele sectoriale pentru formare profesională, angajatorii, furnizorii de programe de studii, beneficiarii sistemului educațional și de formare profesională etc.).
6. Metodologia scoate în evidență importanța relației funcționale dintre cerințele pieței muncii și rezultatele formării profesionale, oferă posibilitatea coordonării eforturilor părților interesate în modernizarea permanentă a formării profesionale, pentru a corespunde cerințelor mereu în schimbare ale pieței muncii.

Utilitatea Metodologiei pentru diverși beneficiari este prezentată în Anexa 1.

II. REPERE CONCEPTUALE ALE IMPLEMENTĂRII STANDARDULUI DE CALIFICARE DE CĂTRE INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

7. Standardul de calificare constituie documentul normativ care reglementează obținerea calificării profesionale și stă la baza conceptualizării programului de studii/ de formare profesională.
8. Standardul de calificare stabilește cerințele-standard pentru organizarea și realizarea procesului de formare profesională și criteriile de evaluare a rezultatelor învățării în scopul atribuirii calificării (Fig.1).

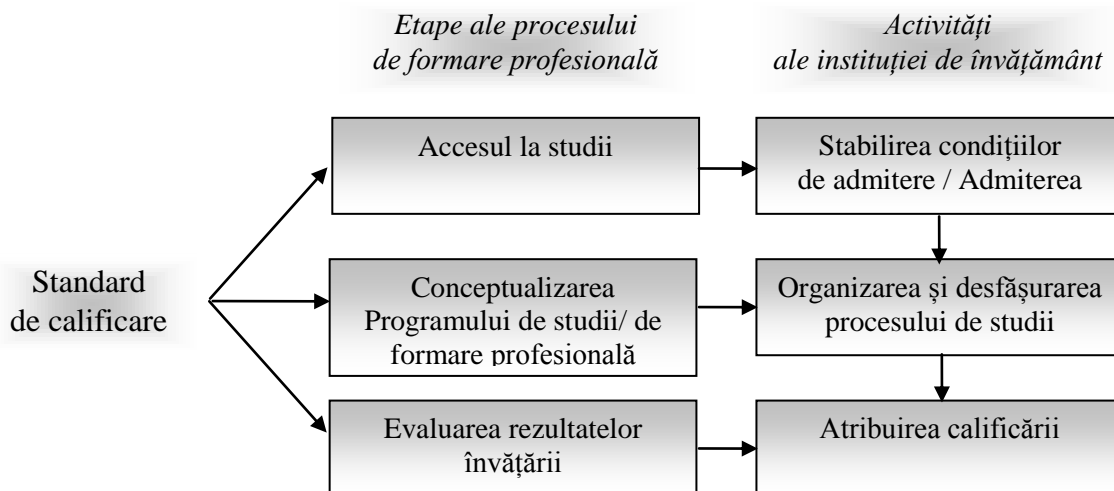

Fig.1. Corelarea etapelor procesului de formare profesională cu prevederile Standardului de calificare

9. Implementarea Standardului de calificare, prin transpunerea prevederilor acestuia în dimensiuni ale programelor de studii/ de formare profesională, se realizează prin prisma prevederilor cadrului normativ al învățământului profesional de toate nivelurile, expus în:
 - Legi;
 - Documente de politici (Strategii);
 - Regulamente-cadru;
 - Documente normativ-reglatorii.
10. Concepția educației și formării profesionale, reflectată prin structura sistemului de învățământ și a particularităților de realizare a formării profesionale la diferit nivel, este stipulată în Codul Educației (Fig. 2).

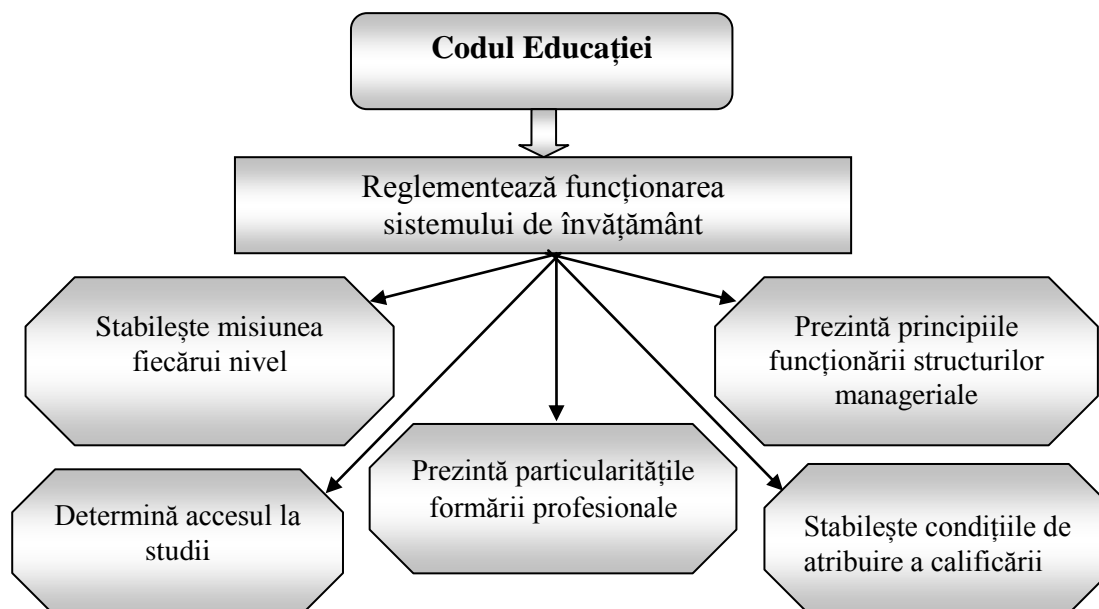

Fig. 2. Prevederile Codului Educației

11. Documentele de politici în domeniul educației, inclusiv Strategia „Educația 2020”, stipulează prioritățile educației și formării profesionale, în temeiul perspectivelor de dezvoltare strategică a economiei naționale, care trebuie luate în considerație la formularea rezultatelor învățării pentru fiecare nivel de formare profesională (Fig. 3).

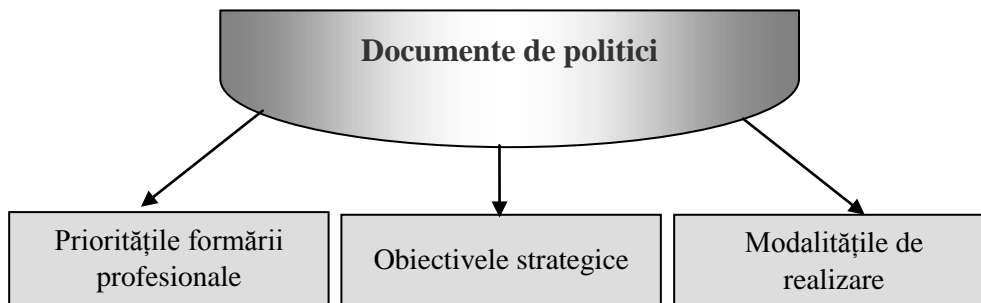

Fig. 3. Prevederile documentelor de politici educaționale

12. Documentele normativ-reglatorii (Plan-cadru, Planuri de învățământ, Regulamente, Metodologii, Ghiduri etc.) pentru fiecare nivel de formare profesională, plasate pe pagina web oficială a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (<https://mecc.gov.md>), reglementează aspectele definitorii:
 - componentele procesului de formare profesională (componenta temporală, componenta formativă, componenta de acumulare, componenta evaluare etc.);
 - mecanismele de intrare, ieșire și revenire în sistemul educațional și de formare profesională;
 - mecanismele de monitorizare a procesului de formare profesională;
 - condițiile de promovare;
 - condițiile de evaluare a rezultatelor învățării și de atribuire a calificării.
13. Lucrările metodologice, precum *Cadrul de Referință al Curriculumului Universitar* și *Cadrul de Referință al Curriculumului pentru Învățământul Profesional Tehnic*, reprezintă un ansamblu de concepte modale, principii și norme care fundamentează științific și metodologic proiectarea, realizarea și evaluarea Curriculumului.

III. ETAPELE DE IMPLEMENTARE A STANDARDULUI DE CALIFICARE

14. Implementarea Standardului de calificare se realizează prin respectarea principiilor generale de funcționare a învățământului profesional tehnic și superior și particularităților specifice nivelurilor educaționale (ISCED) și nivelurilor de calificare (CNCRM).
15. Procesul de implementare a Standardului de calificare este diferit în dependență de nivelul de calificare CNCRM, de tipul instituției și de specificul programului de formare profesională (Anexa 2, Anexa 3).
16. Implementarea Standardului de calificare de către instituțiile de învățământ parcurge câteva etape (Fig. 4).

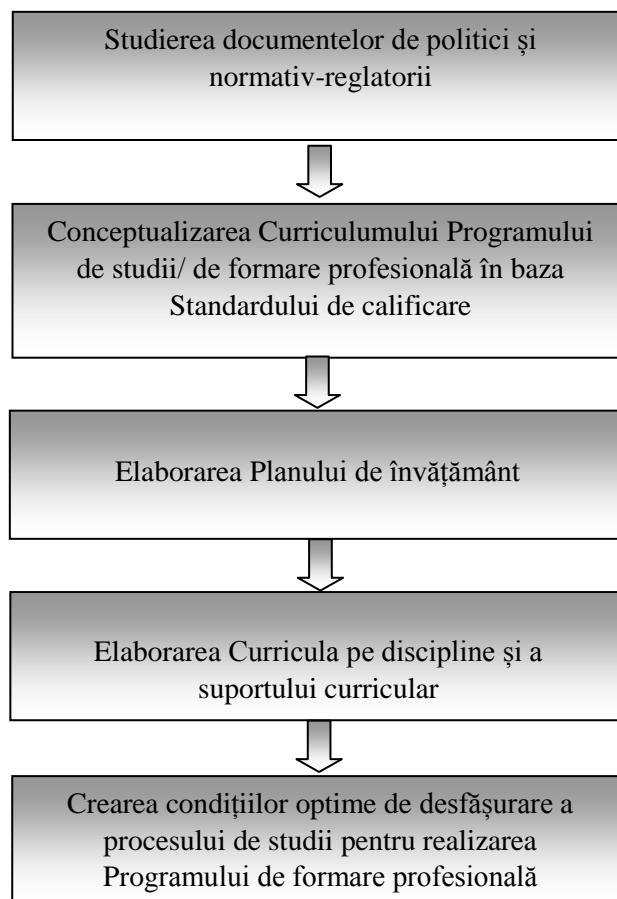

Fig.4. Etapele implementării Standardului de calificare

ETAPA I. Studierea documentelor de politici și normativ-reglatorii

17. Procesul educațional este organizat în conformitate cu documentele de politici și cele normativ-reglatorii, care determină direcțiile strategice de dezvoltare pentru toate nivelurile învățământului profesional, în conformitate cu interesele statului și perspectivele de dezvoltare a economiei naționale.
18. Cunoașterea prevederilor documentelor de politici educaționale este necesară pentru:
 - promovarea priorităților de dezvoltare a economiei naționale și a societății;
 - identificarea problemelor existente în domeniu, a factorilor ce le determină și a posibilităților de diminuare a acestora;
 - identificarea rolului și sarcinilor cadrelor didactice și manageriale în realizarea obiectivelor strategice în domeniu.
19. Documentele normativ-reglatorii:
 - pun în aplicare prevederile legislative și de politici în domeniul formării profesionale;
 - reglementează diverse aspecte ale procesului de formare profesională;
 - au caracter operațional și indică concret ce urmează să întreprindă managerul, cadrul didactic, elevul/studentul la fiecare etapă a procesului de formare profesională.
20. Procesul de studii, în diversitatea aspectelor sale, este organizat în baza Regulamentelor-cadru care reglementează: managementul instituțional, organizarea procesului de studii, organizarea stagiilor de practică, evaluarea rezultatelor învățării și atribuirea de calificări etc.

21. Planul-cadru stabilește parametrii conceptuali de realizare a procesului de formare profesională și este de elaborat și aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.
22. Planul-cadru este elaborat în corespundere cu prevederile politicilor educaționale, contribuie la modernizarea învățământului, la perfecționarea managementului educațional și asigură calitatea educației și formării profesionale.
23. Funcțiile principale ale Planului-cadru:
 - structurarea procesului de formare profesională și reglarea raporturilor dintre componentele sale;
 - reflectarea cerințelor de bază pentru elaborarea planurilor de învățământ în diferite domenii de formare profesională și pentru diferite niveluri de calificare, prevăzute de CNCRM.
24. Instituțiile de învățământ elaborează planurile de învățământ pentru programele de formare profesională oferite, în conformitate cu prevederile Planului-cadru pentru nivelul respectiv de calificare.

ETAPA 2. Conceptualizarea Curriculumului Programului de studii/ de formare profesională în baza Standardului de calificare

25. Standardul de calificare stă la baza conceptualizării Curriculumului programului de studii/ de formare profesională, care cuprinde: Planul de învățământ, curricula pe discipline și suportul curricular necesar realizării procesului de studii.
26. Standardul de calificare oferă autorilor Curriculumului programelor de studii/ de formare profesională:
 - 1) descrierea domeniului de formare profesională;
 - 2) caracteristica calificării;
 - 3) lista ocupațiilor tipice pentru calificarea respectivă;
 - 4) descrierea competențelor relevante calificării date (preluate din standardul ocupațional/ profilul ocupațional/ standardul de competențe);
 - 5) transpunerea competențelor profesionale în rezultate ale învățării;
 - 6) cerințe și criterii de evaluare finală a rezultatelor învățării în scopul atribuirii calificării.
27. Implementarea prevederilor Standardului de calificare previne repetările inutile de conținuturi la diferite niveluri de calificare, precum și includerea în Planurile de învățământ/ curricula pe module/discipline a conținuturilor irelevante, ca esență și abordare, pentru nivelul respectiv de calificare.

ETAPA 3. Elaborarea Planului de învățământ

28. Standardul de calificare include modulele/disciplinele specifice calificării, care se transpun, obligatoriu, în Planul de învățământ.
29. Planul de învățământ este documentul normativ care reflectă concepția formării profesionale, expusă în *Nota explicativă* a acestuia.
30. Planul de învățământ structurează parcursul formării profesionale și asigură obținerea rezultatelor învățării stabilite în Standardul de calificare.
31. Planul de învățământ realizează conexiunea dintre:

- 1) sistemul de competente și rezultatele învățării;
 - 2) unitățile de curs/ module/discipline;
 - 3) modalitățile de realizare a strategiei didactice (activități teoretice, activități practice etc.);
 - 4) tipul și formele de evaluare a rezultatelor învățării.
32. Planul de învățământ reglementează realizarea procesului didactic și include:
- 1) componenta temporală (repartizarea pe ani de studii, semestre);
 - 2) componenta formativă (curs/module/discipline), formele de organizare a activității didactice (activitățile teoretice și practice, lucru individual, stagiile de practică);
 - 3) componenta de acumulare (credite de studii);
 - 4) componenta de evaluare (evaluarea pe parcurs și finală).
33. Planul de învățământ răspunde la următoarele întrebări:
- Ce rezultate ale învățării atingem prin parcurgerea programului de formare profesională?
 - Ce cunoștințe/abilități/nivel de responsabilitate și autonomie formăm?
 - Cum atingem rezultatele învățării: prin ce curs/module/discipline ?
 - Cum realizăm formarea abilităților practice: lucrări practice/de laborator, stagii de practică?
 - Care sunt formele și metodele de predare/învățare/evaluare?
 - Cum știm că am atins rezultatele scontate ale învățării: Ce și Cum evaluăm?
34. Implicarea instituțiilor de învățământ în elaborarea Planului de învățământ depinde de: tipul instituției de învățământ, nivelul programelor de formare profesională oferite, gradul de autonomie și responsabilitate al instituției în elaborarea documentelor curriculare (Fig.5).

Autonomie				
3 CNC	4-5 CNC	6 CNC	7 CNC	8 CNC
	-			

Elaborare centralizată

Fig. 5. Gradul de autonomie al instituțiilor în elaborarea planului de învățământ

35. Calitatea Planului de învățământ depinde de: capacitatea instituției/ potențialul resurselor umane implicate, relevanța modulelor/disciplinelor pentru obținerea rezultatelor învățării.
36. Pe măsura creșterii nivelului de calificare, la elaborarea Planului de învățământ, se conturează următoarele întrebări:
- a) Ce unități de curs/ module/discipline includem în planul de învățământ?
 - b) Corespondența complexității conținutului Planului de învățământ conform nivelului de calificare?
 - c) Care și câte unități de curs/ module/discipline vor fi studiate?
 - d) Cum eșalonăm unitățile de curs/ modulele/disciplinele pe orizontală (pe semestru) și pe verticală (pe ani de studii)?
 - e) Cum asigurăm realizarea principiilor de bază ale selectării și eșalonării unităților de curs:
 - principiul caracterului științific, veridicității și actualității informației;
 - principiul creșterii eșalonate a complexității;
 - principiul continuității și consecutivității;
 - principiul corelării rezonabile dintre teorie și practică.

37. Unitățile de curs/ modulele/disciplinele sunt selectate în baza unor *criterii obiective* ale procesului didactic care asigură obținerea rezultatelor ale învățării stipulate în Standardul de calificare.
38. În elaborarea Planului de învățământ vor fi evitate *criteriile subiective* de selectare a conținuturilor:
 - tradițiile de instruire în domeniu (așa s-a predat dintotdeauna);
 - accesibilitatea informației pentru profesor (am la îndemână un anumit manual);
 - necesitatea asigurării profesorului cu ore.
39. Selectarea modulelor/disciplinelor, relevante pentru obținerea rezultatelor învățării, se va face conform matricei logice prezentată în Anexa 4.
40. Contribuția eficientă a modulelor/disciplinelor la obținerea rezultatelor învățării depinde de strategia didactică aplicată și de nivelul de dotare a instituției în scopul formării abilităților practice.
41. Pentru nivele de calificare (1 - 4 CNCRM), preponderentă este învățarea prin exercițiu, din aceste considerente, aspectul practic al instruirii este mai accentuat decât aspectul teoretic.
42. Pentru nivele de calificare (5 - 8 CNCRM), este mai eficientă învățarea reflexivă, motivată de necesitatea obținerii unor rezultate ale învățării cu un nivel înalt de transfer. Din aceste considerente se pune accent pe activitatea individuală de studiu/ de cercetare.
43. Particularitățile formării profesionale, determinate de nivelul de calificare, vor configura conținutul Planului de învățământ, atât în ceea ce privește numărul modulelor/disciplinelor cu aspect prioritar teoretic sau practic, cât și din perspectiva modalităților de realizare a învățării (cursuri/lecții teoretice, seminare, lecții practice, activități în laborator/ ateliere).

ETAPA 4. Elaborarea Curricula pe discipline și suportului curricular

44. Curricula modulară/pe discipline reflectă concepția procesului didactic realizat în cadrul unui modul/unei discipline de instruire și are configurație diferită, în funcție de nivelul formării profesionale.
45. Implicarea instituției de învățământ și a cadrelor didactice în procesul de elaborare a Curricula pe module/discipline pentru Planul de învățământ al Programului respectiv, depinde de nivelul de calificare al Programului: cu cât este mai jos nivelul de calificare, cu atât mai puțin implicată este instituția de învățământ și respectiv cadrele didactice, în elaborarea Curricula pe module/discipline și suportului curricular.
46. În instruirea modulară, specifică nivelului 3 CNCRM, un modul duce la obținerea rezultatelor învățării corespunzătoare formării unei anumite competențe profesionale.
47. În instruirea axată pe discipline, o disciplină de studii poate contribui la obținerea unor rezultate ale învățării, care conduc, în diversă măsură, la formarea unei singure sau a două-trei competențe.
48. Titularii de curs, responsabili de elaborarea Curriculumului disciplinei, vor identifica disciplinele conexe care contribuie la obținerea rezultatelor învățării, ce duc la formarea aceluiași competențe, pentru a eficientiza selectarea și predarea conținuturilor și a preveni repetările inutile.

49. Conținutul unei discipline trebuie să ofere suport pentru obținerea rezultatelor învățării stabilite în Standardul de calificare. În acest scop se recomandă valorificarea diverselor surse de informare: manuale, articole științifice, monografii, documente elaborate în instituții și organizații care reprezintă segmentul respectiv al pieței muncii.
50. În elaborarea Curricula și suportului curricular la disciplinele de studii se va ține cont de descriptorii de nivel conform Cadrului național al calificărilor.
51. Complexitatea rezultatelor învățării în corespundere cu nivelul de calificare este prezentată în Anexa 5.
52. În procesul de elaborare a Curriculumului la disciplină și suportului curricular, titularul de curs pentru nivelurile 6-7 CNCRM, va parcurge câteva etape:
 - 1) va analiza conținutul Standardul de calificare;
 - 2) va analiza concepția Planului de învățământ, expusă în Nota explicativă a acestuia;
 - 3) va analiza Planul de învățământ, pentru a-și forma o viziune de ansamblu despre traseul de formare profesională a studentului;
 - 4) va selecta din Standardul de calificare competențele profesionale, la formarea cărora vor contribui rezultatele învățării obținute prin disciplina respectivă de studii;
 - 5) va racorda rezultatele învățării cu unitățile de conținut ale disciplinei;
 - 6) va deduce din fiecare rezultat al învățării achizițiile exprimate în cunoștințe și abilități.

ETAPA 5. Crearea condițiilor optime de desfășurare a procesului de studii pentru realizarea Programului de formare profesională

53. Instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior sunt responsabile de asigurarea accesului, relevanței și calității formării profesionale care să asigure obținerea rezultatelor învățării stipulate în Standardul de calificare.
54. Structurile instituționale de management intern al calității sunt responsabile de evaluarea calității organizării și desfășurării procesului de formare profesională în cadrul instituției, în scopul asigurării realizării prevederilor Standardului de calificare pentru programele respective de studii.
55. Calitatea realizării procesului de studii de către instituțiile de învățământ, depinde de:
 - a) calitatea resurselor: umane, materiale, logistice, curriculare etc;
 - b) calitatea organizării și desfășurării procesului educațional: orarul, activitățile teoretice/practice/de laborator, strategiile de predare-învățare-evaluare, motivarea elevului/studentului etc.
56. Atingerea rezultatelor învățării, expuse în Standardul de calificare, va fi asigurată prin dezvoltarea unui parteneriat eficient și durabil între cadrele didactice și elevi/studenti.

CAPITOLUL IV. IMPLEMENTAREA STANDARDULUI DE CALIFICARE ÎN FUNCȚIE DE NIVELUL DE CALIFICARE

Secțiunea 4.1. Implementarea standardului de calificare de nivelul 3 CNCRM în învățământul profesional tehnic

57. Implementarea Standardului de calificare în învățământul profesional tehnic secundar (nivelul 3 CNCRM) are un caracter centralizat, reieșind din nivelul restrâns al autonomiei curriculare pentru acest nivel de calificare.
58. Structurile responsabile de implementarea Standardului de calificare pentru nivelul 3 CNCRM pot fi urmărite în Fig. 6.

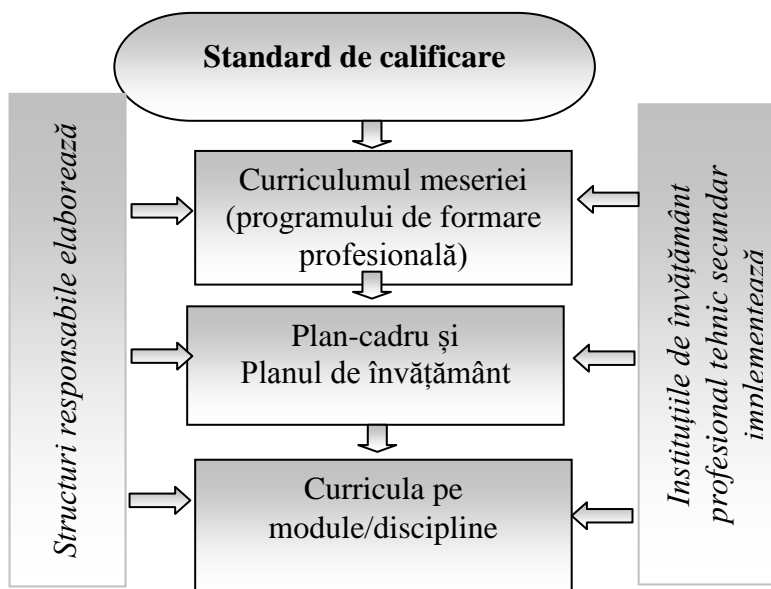

Fig.6. Structuri responsabile de implementarea Standardului de calificare pentru nivelul 3 CNCRM

59. Curriculumul meseriei în învățământul profesional tehnic secundar, include: a) Planul-cadru de învățământ și planurile de învățământ pe meserii/profesii, b) curricula pe module/discipline; c) ghiduri metodologice de aplicare a curricula.
60. Curriculumul meseriei este elaborat centralizat de către structurile responsabile ale MECC, sau sub stricta lor îndrumare, cu implicarea cadrelor didactice din instituțiile de profil și a reprezentanților sectorului real al economiei, în colaborare cu comitetele sectoriale pentru formare profesională.
61. Planul de învățământ este elaborat în baza Planului-cadru și cuprinde componenta temporală, componenta formativă (aspect teoretic și practic), precum și componenta de evaluare a rezultatelor învățării în scopul atribuirii calificării.
62. Componenta formativă din Planul de învățământ cuprinde module/discipline care duc la formarea rezultatelor învățării stabilite în Standardul de calificare (Fig. 7).

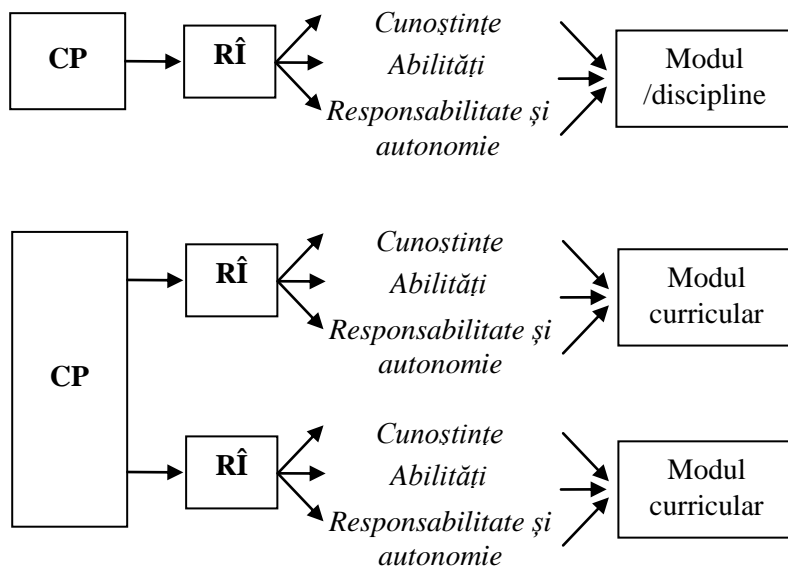

Fig. 7. Transpunerea rezultatelor învățării în module curriculare

63. În funcție de specificul formării profesionale, în unele Planuri de învățământ sunt module/discipline care formează distinct fie competențe profesionale generale, fie competente profesionale specifice (Fig. 8a). Alte module formează competențele profesionale generale, prin prisma formării competențelor specifice (Fig. 8b).

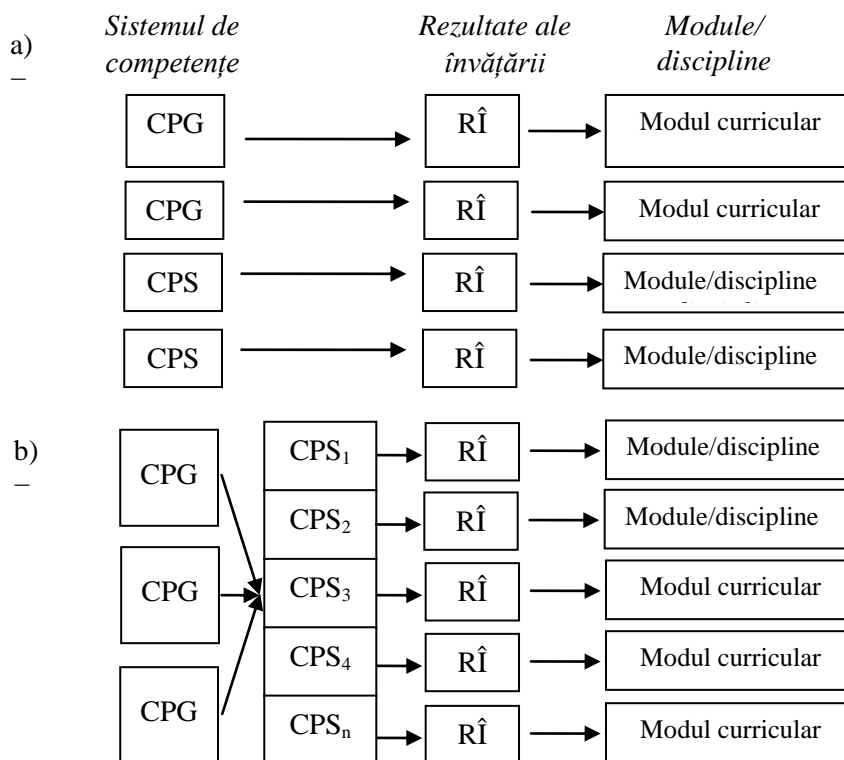

Fig.8. Modalități de implementare a rezultatelor învățării în procesul de formare profesională tehnică secundară

64. Rezultatele învățării obținute urmare a realizării integrale a Curriculumului meseriei asigură formarea competențelor profesionale specifice calificării respective.
65. Curriculumul meseriei pentru calificarea respectivă, este unic la nivel de sistem și obligatoriu pentru toate instituțiile de învățământ care realizează programe de formare profesională de

nivelul 3 CNCRM. Conceptualizarea Curriculumului meseriei, care conține și Planul de învățământ pentru nivelul 3 CNCRM, este prezentată în Anexa 6.

Secțiunea 4.2. Implementarea standardului de calificare de nivelul 4 și 5 CNCRM în învățământul profesional tehnic

66. Standardul de calificare în învățământul profesional tehnic postsecundar (nivelul 4 CNCRM) și în învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar (nivelul 5 CNCRM), se implementează în Curriculumul programului de formare profesională/specialității (Fig.9).

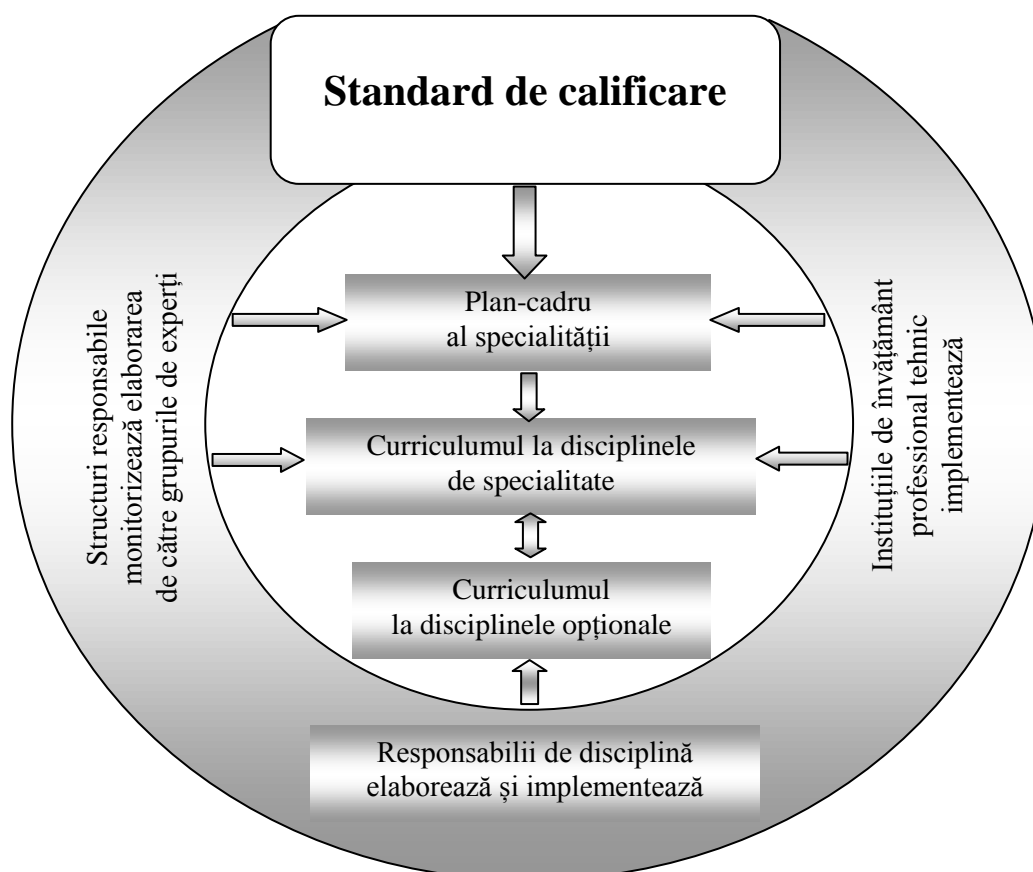

Fig.9. Structuri responsabile de implementarea Standardului de calificare de nivel 4-5 CNCRM

67. Curriculumul programului de formare profesională, pentru nivelurile 4 și 5 CNCRM, inclusiv Planurile de învățământ, se elaborează și se implementează centralizat, la nivel de sistem, iar instituțiile de învățământ au un nivel de autonomie limitată în elaborarea documentelor curriculare.
68. Elaborarea Curriculumului se axează pe module/discipline, care asigură obținerea rezultatelor învățării, care conduc la formarea unei singure sau a două-trei competențe (Fig.10).

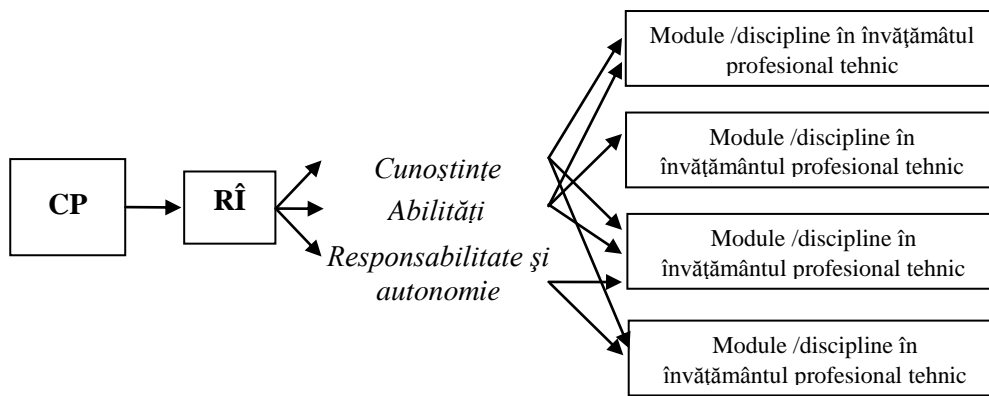

Fig. 10. Implementarea rezultatelor învățării în procesul de formare profesională în baza modulelor/disciplinelor de învățământ

69. Autorii Curriculumului programului de formare profesională și autorii Planului de învățământ stabilesc numărul de discipline pentru program, în corelație cu componenta formativă și temporală, ținând cont de echilibrarea efortului solicitat elevului pe parcursul semestrului, anului de studii, de îmbinarea activităților de instruire teoretică cu activitățile practice (seminare, laboratoare) și stagiile de practică. Proportionalitatea tipurilor de discipline: fundamentale, de specialitate, obligatorii, opționale etc. este stabilită prin prevederile Planului-cadru.
70. Planul de învățământ al specialității, pentru nivelul 4-5 CNCRM, se elaborează de către grupurile de experți, care implică reprezentanți ai instituțiilor de învățământ, consultanți în problematica curriculară și se coordonează cu comitetele sectoriale pentru formare profesională din domeniu și, după caz, cu ministerele de resort.
71. Pentru nivelul 4-5 CNCRM, curricula la disciplinele obligatorii de specialitate sunt elaborate de către un grup de experți și sunt obligatorii pentru toate instituțiile de învățământ profesional tehnic, care realizează formarea profesională în specialitatea respectivă. Curricula disciplinelor opționale sunt elaborate de către cadrele didactice din instituția de învățământ respectivă.
72. Instituția de învățământ poate propune discipline opționale (reieșind din specificul ariei curriculare al instituției), suplimentar la lista disciplinelor opționale recomandate.
73. Conceptualizarea Programului de formare profesională și a Planului de învățământ pentru nivelul 4-5 CNCRM, este prezentată în Anexa 7.

Secțiunea 4.3. Implementarea Standardului de calificare de nivel 6-8 CNCRM în învățământul superior

74. În instituțiile de învățământ superior Standardul de calificare se implementează în condițiile autonomiei academice și științifice.
75. Pentru acest nivel al formării profesionale (6 - 8 CNCRM), fiecare instituție de învățământ superior elaborează Planul de învățământ, ținând cont de prevederile Standardului de calificare, iar fiecare titular de disciplină elaborează Curriculumul la disciplină, asigurând continuitatea prevederilor Standardului de calificare și a reperelor conceptuale ale Planului de învățământ (Fig. 11).

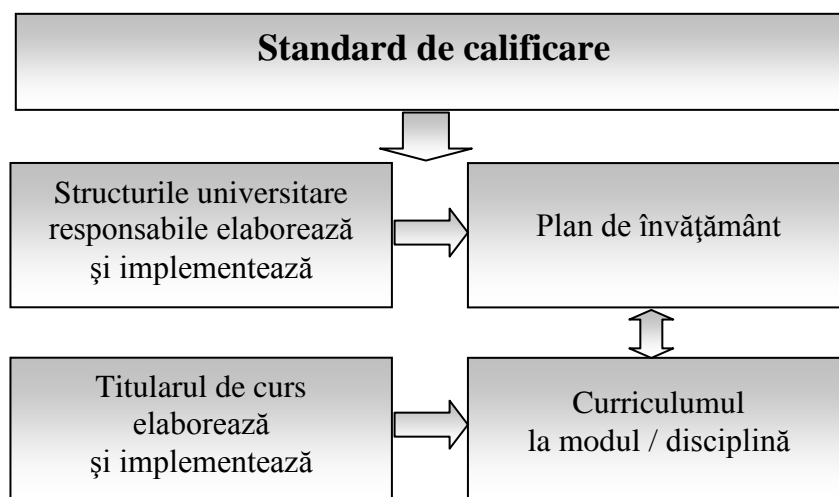

Fig.11. Implementarea Standardului de calificare în instituțiile de învățământ superior, pentru programele de studii de nivelul 6-7 CNCRM

76. Obținerea rezultatelor învățării de către studenți și formarea competențelor profesionale de nivelurile 6 – 8 CNCRM, va fi subordonată creșterii ierarhice a complexității achizițiilor. În acest sens, suportul curricular elaborat pentru realizarea Programului de studii, va fi prezentat și discutat de către întreaga echipă implicată în procesul de studii, pentru a coordona complexitatea și consecutivitatea conținutului pe orizontală și verticală (pe semestre și ani de studii) și a evita suprapunerile de conținut.
77. Conceptualizarea Programului de studii și a Planului de învățământ pentru nivelul 6, 7 și 8 CNCRM este prezentată, corespunzător, în Anexa 8, Anexa 9 și Anexa 10.

V. DISPOZIȚII SPECIFICE

78. Cadrele manageriale și didactice pentru învățământul profesional tehnic și superior vor implementa Curriculumul pentru programele de studii/ de formare profesională, în baza Standardului de calificare, conform prevederilor prezentei Metodologii.
79. Sinopsis-ul privind modalitatea de implementare a standardului de calificare profesională este prezentat în Anexa 11.

UTILITATEA METODOLOGIEI PENTRU DIVERȘI BENEFICIARI

Grupul de beneficiari	Direcții de utilizare a Metodologiei
<p>Autorii de program pentru învățământul profesional tehnic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - structura de profil din cadrul MECC, - responsabilii din cadrul structurilor ministerelor de resort - Centrele de excelență pe domenii 	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea Planului-cadru pentru: <ul style="list-style-type: none"> • învățământul profesional tehnic secundar, • învățământul profesional tehnic postsecundar • învățământul profesional tehnic postsecundar nonterțiar; - Elaborarea Curriculumului pentru meserie/ profesie/ specialitate; - Elaborarea Planului de învățământ pentru meserie/ profesie /specialitate.
<p>Autorii de program pentru învățământul superior (decani, șefi de departament, responsabilii de program)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea Planului de învățământ, cu indicarea în <i>Nota explicativă</i> a obiectivelor și rezultatelor învățării Programului de studii/ Programului de formare profesională.
<p>Responsabilii de asigurarea calității în instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Oferirea reperelor conceptuale în baza cărora va fi evaluată relevanța și calitatea formării profesionale.
<p>Cadre didactice din învățământul profesional tehnic secundar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Realizarea prevederilor curriculumului meseriei, printr-un proces didactic orientat spre obținerea unor rezultate ale învățării, care corespund competențelor profesionale solicitate de piața muncii.
<p>Cadrele didactice din învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Realizarea prevederilor curriculumului specialității, printr-un proces didactic orientat spre obținerea unor rezultate ale învățării, care corespund competențelor profesionale solicitate de piața muncii. - Elaborarea curriculumului la module/discipline opționale.
<p>Cadrele didactice din învățământul superior</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea curriculumului la module/discipline de formare profesională în baza prevederilor standardului de calificare.
<p>Angajatorii</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Oferirea suportului informațional, privind formarea profesională în corespundere cu cerințele pieței muncii. - Crearea condițiilor favorabile de implicare și oferire de propuneri pentru îmbunătățirea programelor de studii/ de formare profesională.
<p>Comitetele sectoriale pentru formare profesională (pentru învățământul profesional tehnic)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Oferirea suportului metodologic în coordonarea planurilor de învățământ.

PARTICULARITĂȚI ALE FUNCȚIONĂRII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL – TEHNIC

Conform concepției de funcționare a sistemului educațional din Republica Moldova, învățământul profesional tehnic, asigură formarea calificărilor profesionale de nivelurile 3, 4 și 5 CNCRM.

Nivelul 3 CNCRM este asigurat de următoarele programe de formare profesională tehnică secundară:

Nr. crt.	Tipul programului de formare profesională	Caracteristica programului
1.	<i>Instruirea în meserii conexe, durata studiilor 3 ani</i>	Formarea profesională se realizează prin instruirea în domeniul a două meserii ce au afinități la nivel de rezultate ale învățării, iar perspectiva activității profesionale asigură contextul transferului competențelor și complementaritatea funcțională a acestora. Instruirea de cultură generală asigură dezvoltarea competențelor-cheie, dar pune accent pe formarea acelor competențe care constituie baza competențelor profesionale. Absolventul are următoarele opțiuni: a) continuarea studiilor în învățământului profesional tehnic postsecundar la specialități conexe meseriei inițiale; b) angajarea în câmpul muncii conform calificării atribuite.
2.	<i>Instruirea într-o meserie, durata studiilor 2 ani</i>	Formarea profesională se realizează prin instruirea într-o meserie. Componentele programului de formare profesională includ: pregătirea generală – 25-26%, pregătirea profesională (de profil) -70% și pregătirea opțională – 3 - 4 %. Unitățile de conținut și ponderea acestora în Planul de învățământ sunt determinate de impactul/ rolul lor asupra formării competențelor generale și competențelor profesionale. Nivelul pregătirii profesionale îi asigură absolventului obținerea calificării de nivelul 3 CNCRM, ceea ce îi permite inserția pe piața muncii. În cazurile în care absolventul deține Certificatul de studii gimnaziale, el poate continua studiile la următorul nivel al învățământului profesional tehnic postsecundar, la specialități conexe meseriei inițiale.
3.	<i>Învățământul profesional dual</i>	Procesul de formare profesională prin învățământ dual presupune formarea competențelor profesionale generale și specifice, respective calificărilor și expuse în standardele/profilurile ocupaționale, prin activități de predare-învățare-evaluare și de promovare transversală a valorilor profesionale, desfășurate atât în instituția de învățământ, cât și la agentul economic. În consecință, în cadrul formării duale, Planul de învățământ va asigura o delimitare explicită a activităților ce vor fi desfășurate în instituția de învățământ și cele desfășurate la agentul economic. În baza Standardului/ profilului ocupațional și Standardului de calificare, în colaborare cu agentul economic, se elaborează lista unităților de curs pentru Pregătirea generală, Pregătirea de profil și Pregătirea opțională în scopul atingerii rezultatelor învățării.

Nivelul 4 CNCRM este asigurat de următoarele programe de formare profesională tehnică postsecundară:

Nr. crt.	Tipul programului de formare profesională	Caracteristica programului
1.	<i>Program integrat de studii profesional tehnice postsecundare</i>	Programul integrat de studii presupune integrarea învățământului general cu învățământul de specialitate, orientat spre consolidarea competențelor-cheie și formarea competențelor profesionale într-o anumită profesie. Traseul academic se constituie din unități de curs/discipline de cultură generală și unități de curs/discipline de specialitate. Integrarea acestora are drept scop atingerea rezultatelor învățării stabilite în Standardul de calificare. Planul de învățământ este elaborat în scopul atingerii rezultatelor învățării care să asigure formarea competențelor profesionale pe care trebuie să le dețină absolvenții programului de formare. Nivelul pregătirii profesionale asigură obținerea calificării de nivel 4 CNCRM, ceea ce îi permite absolventului angajarea în câmpul muncii, sau urmarea studiilor la nivelul următor de învățământ, studii superioare de licență.
2.	<i>Program de studii profesional tehnice postsecundare în baza studiilor secundare generale</i>	Acest program este conceptualizat din perspectiva formării competențelor profesionale în baza culturii generale și a competențelor-cheie deținute de către absolvenții școlii medii de cultură generală sau ai liceului. Programul conține componenta de specialitate și unități de curs orientate spre formarea competențelor ce facilitează integrarea profesională. Programul oferă oportunități de formare profesională prin învățământ de zi și cu frecvență redusă și demonstrează deschiderea sistemului educațional al Republicii Moldova spre oferirea unei game largi de servicii educaționale, ca răspuns la diversitatea cererii de educație și formare profesională. Acest program încurajează persoanele angajate în câmpul să-și continue studiile în scopul perfecționării profesionale și proiectării carierei de succes. Modalitățile de formare profesională sunt: activități de instruire teoretică, activități de instruire practică și stagii de practică la întreprinderile de profil, sau valorificarea activității de muncă în cazul în care beneficiarul programului este angajat în domeniu. Nivelul pregătirii profesionale asigură obținerea calificării de nivel 4 CNCRM, ceea ce îi permite absolventului angajarea în câmpul muncii, sau urmarea studiilor la nivelul următor de învățământ, studii superioare de licență.
3.	<i>Program de studii profesional tehnice postsecundare în baza calificării profesionale de nivel</i>	Programul de formare profesională se conceptualizează ținând cont de pregătirea profesională anterioară. Este importantă stabilirea conexiunii funcționale dintre calificarea anterioară și formarea profesională ce pretinde nivelul de calificare 4 CNCRM. Se pune accent pe componenta de specialitate, dar se include în program și componenta de cultură generală, și anume, acele discipline care facilitează atingerea rezultatelor învățării, relevante pentru formarea competențelor profesionale, stabilite prin Standardul de calificare. Acest program încurajează venirea dinspre piața muncii și proiectarea carierei pe parcursul întregii vieți. Nivelul pregătirii profesionale asigură obținerea calificării de nivel 4 CNCRM,

	<p>ceea ce îi permite absolventului angajarea în câmpul muncii, sau urmarea studiilor la nivelul următor de învățământ, studii superioare de licență.</p> <p>Achizițiile obținute prin programe de formare profesională de nivel 4 CNCRM, se cuantifică în credite de studii transferabile, fapt care facilitează continuarea studiilor la nivelul următor de studii și la programe de formare profesională continuă.</p>
--	---

Nivelul 5 CNCRM este asigurat de următoarele programe de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară:

Nr. crt.	Tipul de programului de formare profesională	Caracteristica programului
1.	<i>Program integrat de studii profesional tehnice postsecundare nonterțiare</i>	<p>Programele de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară asigură pregătirea maiștrilor, tehnicienilor, tehnologilor, personalului medical și farmaceutic, altor specialiști în diverse domenii în conformitate cu nivelul 5 CNCRM. Programul integrat de studii presupune integrarea învățământului general cu învățământul de specialitate, orientat spre consolidarea competențelor-cheie și formarea competențelor profesionale într-o anumită profesie. Traseul academic se constituie din unități de curs de cultură generală și unități de curs de specialitate. Integrarea acestora are drept scop valorificarea caracterului integrator al sistemului de competențe: competențele-cheie și cele profesionale (generale și specifice). Atât prin unitățile de curs de cultură generală, cât și prin unitățile de curs de specialitate, programul urmărește crearea la viitorii specialiști a spiritului de autonomie și independență în luarea deciziilor, caracteristica specifică pentru deținătorii calificării profesionale de nivel 5 CNCRM.</p> <p>Nivelul pregătirii profesionale asigură obținerea calificării de nivel 5 CNCRM, ceea ce îi permite absolventului angajarea în câmpul muncii, sau urmarea studiilor la nivelul următor de învățământ, studii superioare de licență.</p> <p>Achizițiile obținute prin programe de formare profesională de nivel 5 CNCRM, se cuantifică în credite de studii, fapt care facilitează continuarea studiilor la nivelul următor de învățământ și la programe de formare profesională continuă.</p>
2.	<i>Program de studii profesional tehnice postsecundare nonterțiare în baza studiilor liceale și secundare generale</i>	<p>Programul de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară în baza diplomei de bacalaureat, este conceptualizat în scopul satisfacerii cerințelor pieții muncii în poziții profesionale care necesită pe de o parte competențe mai complexe decât nivelul de calificare de nivel 4, iar pe de altă parte, nu solicită studii superioare. Beneficiarii acestui program vor fi specialiștii solicitați pe diverse segmente ale pieței muncii, care trebuie să demonstreze autonomie în luarea deciziilor, capacitatea de rezolvare a</p>

	<p>sarcinilor fără îndrumarea directă a specialistului ce deține o calificare de nivel superior, capacitatea de a rezolva sarcinile de serviciu în complexitatea lor.</p> <p>Traseul academic se constituie din unități de curs care asigură obținerea rezultatelor învățării ce formează competențele profesionale, inclusiv a celor ce permit managementul procesului de producție și managementul unei echipe la locul de muncă. Modalitățile de formare profesională se constituie din activități de instruire teoretică, activități de instruire practică, stagii la întreprinderile de profil. Nivelul pregătirii profesionale asigură obținerea calificării de nivel 5 CNCRM, ceea ce îi permite absolventului angajarea în câmpul muncii, sau urmarea studiilor în învățământul superior de licență, în oricare domeniu de formare profesională.</p> <p>Achizițiile obținute prin programe de formare profesională de nivel 5 CNCRM se cuantifică în credite de studii transferabile, fapt care facilitează continuarea studiilor la nivelul următor de învățământ și la programe formarea profesională continuă.</p>
--	---

Anexa 3

PARTICULARITĂȚI ALE FUNCȚIONĂRII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR

Nivelul CNCRM	Tipul programului de studii	Durata programului	Caracteristica programului
Nivelul 6 CNCRM	Program de studii superioare de licență, ciclul I	180 sau 240 ECTS 3 sau 4 ani de studii.	<p>Programele de studii superioare de licență au scopul de a satisface cerințele pieței muncii în specialiști de înaltă calificare, care demonstrează la locul de muncă responsabilitate decizională și autonomie în realizarea sarcinilor de serviciu. Programele de licență sunt conceptualizate din perspectiva asigurării unui domeniu de activitate profesională divers și dezvoltării competențelor-cheie. Din aceste considerente, programele de licență conțin discipline de specialitate și discipline care contribuie la formarea competenței digitale și a competenței de comunicare și interrelaționare.</p> <p>Există domenii de activitate profesională cu mai mare diversitate a activităților profesionale și domenii de activitate profesională cu activități profesionale mai omogene. De exemplu: programul de formare profesională <i>Finanțe</i> asigură formarea specialiștilor în domeniile: asigurări, bănci, fiscalitate, finanțele întreprinderii; programul <i>Formarea profesorilor</i> asigură formarea specialiștilor pentru predarea diverselor discipline în învățământul gimnazial și realizarea</p>

			<p>activităților extracurriculare și a educației non-formale cu elevii ciclului gimnazial.</p> <p>Traseul academic se constituie din unități de curs care formează competențele profesionale necesare domeniului de activitate profesională.</p> <p>Modalitățile de formare profesională se fundamentează pe activități de instruire teoretică, activități de instruire practică, stagii practice la întreprinderile de profil. O componentă importantă sunt activitățile de cercetare. În scopul formării competențelor investigaționale și de autoinstruire, beneficiarul utilizează lucrul individual, realizat prioritar prin proiecte semestriale și la elaborarea tezei de licență. Deoarece respectivul nivelul de calificare, presupune coordonarea unor activități în echipă, necesitatea deschiderii spre comunicare, implementarea ideilor inovative, este recomandabil, ca în parcursul formării profesionale, să fie proiectate activități de instruire în grup.</p>
Nivelul 7 CNCRM	<i>Programele de master, ciclului II</i>	90 și 120 de credite, ceea ce corespunde 1,5 și 2 ani de studii	<p>Programele de master sunt flexibile și au menirea de a răspunde necesităților pieței muncii prin specialiști care demonstrează responsabilitate în activitatea profesională și autonomie sporită în exercitarea atribuțiilor de serviciu.</p> <p>Programele de master apar ca rezultat al inițiativei instituțiilor de învățământ superior, în colaborare cu angajatorii. Un program de master poate să funcționeze atât timp, cât este solicitat pe piața muncii. Programele de master nu sunt standardizate și strict reglementate de Nomenclator.</p> <p>Conceptual, programele de master asigură o specializare îngustă, o pregătire aprofundată în domeniul de specialitate.</p> <p>Formarea profesională se bazează prioritar pe lucrul individual al studentului. Cursurile teoretice au scopul de a prezenta reperele conceptuale ale unor conținuturi academice, iar activitățile practice sunt destinate coordonării procesului de formare a competențelor profesionale. Ponderea mare a lucrului individual este determinată de capacitatea studentului de a se autoinstrui, precum și de oferire a posibilității de individualizare a traseului de formare profesională, prin abordarea unor probleme de interes profesional. În cadrul studiilor de master, este recomandabilă învățarea prin intermediul proiectelor individuale și de grup. Proiectele de grup au scopul atât de a apropia procesul de instruire de realitatea mediului economic prin soluționarea unor probleme practice, cât și de a forma</p>

			<p>competențe de comunicare, de gestionare a managementului unui proces și al unei echipe, de a soluționa probleme în variate situații, contexte. Lucrul individual este o modalitate eficientă de dezvoltare a competenței de cercetare, componentă importantă a calificării profesionale, deoarece nivelul de calificare și perspectiva activității profesionale presupune implementarea ideilor inovative, soluționarea inedită a sarcinilor, aplicarea noilor tehnologii și metode în domeniul de activitate profesională.</p>
	<i>Programele de studii superioare integrate</i>	Minimum 300 ECTS	<p>În cadrul sistemului de formare profesională din Republica Moldova, sunt organizate programe de studii integrate pentru medicină, medicină veterinară și arhitectură. Această situație este determinată de reglementările atât la nivel național, cât și internațional, a activității profesionale și a specificului calificării profesionale.</p>
Nivelul 8 CNCRM	<i>Programele de doctorat</i>	3 ani de studii cu frecvență și 4 ani de studii cu frecvență redusă.	<p>Este cel mai înalt nivel de calificare, ce presupune implicarea în activitatea profesională cu cel mai înalt nivel de responsabilitate și autonomie în luarea deciziilor, crearea și implementarea inovațiilor în domeniul de activitate profesională. Se realizează în școlile doctorale, care, de regulă, sunt organizate pentru un domeniu de formare profesională. Decizia privind modalitatea de organizare a școlii doctorale și a configurației acesteia aparține instituției de învățământ sau consorțiului de instituții. Condiția de bază a organizării școlii doctorale constă în deținerea de către instituție/instituții a potențialului și resurselor necesare, conform rigorilor stabilite. Școala doctorală funcționează în baza unor proiecte doctorale câștigate prin concurs.</p> <p>Programul de doctorat, constă din două etape:</p> <p>a) formarea-dezvoltarea competențelor de cercetare și dezvoltarea competențelor-cheie, care, de regulă, se realizează pe parcursul primului an de studii;</p> <p>b) realizarea proiectului de doctorat prin elaborarea tezei de doctor.</p> <p>Etapa a doua este cea mai semnificativă și se bazează pe activitatea individuală de cercetare a doctorandului.</p> <p>Calificarea este atribuită nu atât pentru realizarea procesului de studii doctorale, cât pentru demonstrarea competenței de realizare a cercetării științifice, prin susținerea publică a rezultatelor, prezentate în teza de doctor.</p>

**MATRICEA LOGICĂ DE CORELARE A STANDARDULUI DE CALIFICARE
CU UNITĂȚILE DE CONȚINUT**

Perspective de angajare	Competențe profesionale	Rezultate ale învățării		Complexitatea achizițiilor	Module / Discipline
		Cunoștințe	Aptitudini / abilități		
Sunt selectate în Standardul de calificare	Sunt selectate din Standardul de calificare Mai întâi cele generale și apoi cele specifice. Dacă competențele specifice reprezintă o concretizare a competențelor generale și domeniul de activitate profesională este mai omogen, putem să valorificăm doar competențele profesionale specifice.	Sunt selectate din Standardul de calificare, dar se iau în considerație posibilitățile de implicare a instituției de învățământ în corespundere cu nivelul de autonomie.	Sunt selectate din Standardul de calificare, dar se iau în considerație posibilitățile de implicare a instituțiilor de învățământ în corespundere de nivelul de autonomie.	Nivelul de complexitate al cunoștințelor și abilităților este determinat de parametrii/ cerințele nivelului de calificare, stabilit prin CNC.	Determinare a modulelor / disciplinelor de studii.

**COMPLEXITATEA REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII ÎN CORESPUNDERE CU
NIVELUL DE CALIFICARE**

Nivelul CNCRM	Cunoștințe	Abilități	Responsabilitate și autonomie
3 CNCRM	Cunoștințe factice, cunoașterea unor principii, procese și concepte generale dintr-un domeniu de muncă sau de studiu.	O gamă de abilități cognitive și practice necesare pentru executarea sarcinilor și rezolvarea problemelor prin selectarea și aplicarea de metode, instrumente, materiale și informații de bază.	Asumarea responsabilității pentru executarea sarcinilor într-un domeniu de muncă sau de studiu. Adaptarea propriului comportament la anumite circumstanțe.
4 CNCRM	Cunoștințe factice și teoretice în contexte largi, în cadrul unui domeniu de muncă sau studiu.	O gamă de abilități cognitive și practice necesare pentru a găsi soluții la probleme specifice într-un domeniu de muncă sau de studiu.	Autogestionare cu ajutorul unor indicații, în general previzibile, în cadrul situațiilor de muncă sau de studiu, dar care se pot schimba. Supravegherea

			activității de rutină a altor persoane, preluând o anumită responsabilitate pentru evaluarea și îmbunătățirea activităților.
5 CNCRM	Cunoștințe faptice și teoretice cuprinzătoare, specializate, într-un domeniu de muncă sau de studiu și conștientizarea limitelor cunoștințelor respective.	O gamă amplă de abilități cognitive și practice necesare pentru conceperea de soluții creative la probleme abstracte.	Gestionare și supraveghere în situații de muncă sau de studiu, în care schimbările sânt imprevizibile. Revizuirea și dezvoltarea performanțelor proprii și ale altora.
6 CNCRM	Cunoștințe teoretice și practice detaliate care stau la baza unui domeniu de studiu și implică înțelegerea critică a teoriilor și principiilor; Cunoașterea metodelor și instrumentelor folosite într-un domeniu complex și specializat de muncă sau de studiu; Identificarea inovațiilor în ceea ce privește metodele utilizate; Cunoașterea problemelor sociale și etice relevante ce apar într-un domeniu de muncă sau de studiu.	Elaborarea și susținerea argumentelor și soluționarea problemelor; Comunicarea ideilor, problemelor și soluțiilor atât pentru specialiști, cât și pentru non-specialiști, utilizând o gamă de tehnici care implică informații calitative și/sau cantitative; Colectarea și interpreta datelor relevante (de obicei, din domeniul de studiu) pentru a comunica concluziile care includ reflecții cu privire la unele aspecte relevante de natură socială, științifică sau etică.	Demonstrarea abilităților de gestionare a resurselor și a echipei de lucru; a responsabilității pentru anumite contexte de muncă sau de studiu care sunt imprevizibile și necesită soluționarea problemelor complexe; Evaluarea, în mod conștient a propriei dezvoltări și identificarea necesităților de învățare.
7 CNCRM	- Cunoștințe și experiență cuprinzătoare; - Cunoștințe fundamentale de specialitate sau multidisciplinare teoretice și aplicative de specialitate; - Cunoștințe originale ce constituie baza dezvoltării și/sau aplicării ideilor.	- Demonstrarea cunoștințelor specializate sau multidisciplinare care includ reflecții asupra responsabilităților sociale și etice, privind aplicarea cunoștințelor și a judecăților personale; - Comunicarea cu specialiști și non-specialiști, în mod clar și fără echivoc, referitor la concluziile ce vizează munca sau studiile; - Comunicarea unui public	- Demonstrarea creativității și inițiativei în dezvoltarea proiectelor în procesele de management; - Gestionarea și instruirea personalului pentru a îmbunătăți performanțele echipei; - Deținerea competenței de învățare avansată, necesară pentru a continua studiile, având un grad ridicat de autonomie.

		<p>larg a cunoștințelor obținute din cercetare, studii sau din experiență;</p> <p>-Evaluarea și analiza informațiilor incomplete sau limitate pentru a soluționa probleme în medii noi sau necunoscute cu scopul de a produce activități originale de cercetare;</p> <p>-Demonstrarea abilităților de conducere și inovație în contexte de muncă și studii complexe și imprevizibile.</p>	
8 CNCRM	<p>- Cunoștințe ce permit înțelegerea sistemică a unui domeniu înalt specializat, care se bazează pe o cunoaștere și înțelegere fundamentală și multidisciplinară;</p> <p>- Cunoștințe privind aplicarea modalităților de extindere sau îmbunătățire a cunoștințelor și/sau practicilor profesionale existente.</p>	<p>- Selectarea și analiza cercetării, descrierea, proiectarea, dezvoltarea și durabilitatea argumentării manifestate în domeniul cercetării științifice inovatoare;</p> <p>- Răspunde la problemele tehnologice, sociale și culturale;</p> <p>- Comunicarea propriei experiențe unui public larg, folosind diferite metode, inclusiv prin publicații naționale și internaționale și participări în foruri de specialitate;</p> <p>- Evaluarea și analiza critică a informațiilor incomplete sau limitate pentru a soluționa probleme în medii noi sau necunoscute, cu scopul de a produce activități de cercetare originale.</p>	<p>- Stabilirea unui diagnostic bazat pe cercetarea problemelor prin integrarea cunoștințelor din domenii noi sau interdisciplinare și formularea concluziilor în baza informațiilor incomplete sau limitate;</p> <p>- Gestionarea persoanelor și proiectelor și demonstrarea capacității de a răspunde rapid mediului de afaceri schimbător;</p> <p>- Demonstrarea autonomiei în ceea ce privește învățarea, precum și un nivel ridicat de înțelegere a proceselor de învățare;</p> <p>- Posedarea competenței de învățare care permite continuarea studiilor într-o manieră care ar putea fi în mare măsură autodirijată sau autonomă;</p>

Anexa 6.

**CONCEPTUALIZAREA CURRICULUMULUI/ PLANULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT
PENTRU NIVELUL 3 CNCRM.**

Învățământul profesional tehnic	Se realizează în școli profesionale/ Colegii/ Centre de excelență
--	--

secundar	
Conceptualizarea Programului de formare profesională	Grup de lucru creat de către Direcția Învățământ profesional tehnic, MECC
Formarea profesională într-o meserie, sau în meserii conexe	Este în strictă conformitate cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor (HG nr. 425/2015), conform unui program unic, centralizat, realizat în instituțiile de învățământ profesional tehnic, care realizează programe de formare de nivelul 3 CNCRM.
Misiunea Programului de formare profesională	Este determinată din perspectiva angajării și integrării socioprofessionale a absolvenților pe segmentul respectiv al pieței muncii și implicării acestora, conform nivelului de calificare, în dezvoltarea economiei naționale.
Curriculumul Programului de formare profesională (meseriei)	Curriculumul programului de formare profesională în învățământul profesional tehnic include: a) planul-cadru de învățământ și planurile de învățământ pe meserii și specialități; b) curricula pe module/discipline; c) ghiduri metodologice de aplicare a curricula și este conceptualizat de către Centrele de excelență pe domenii.
Plan-cadru	Plan-cadru stabilește principiile generale pentru organizarea și desfășurarea procesului educațional în instituțiile de învățământ profesional tehnic și reflectă cerințele de bază pentru elaborarea planurilor de învățământ în diferite domenii de formare profesională.
Planul de învățământ	Planul de învățământ reglementează procesul de studii pentru realizarea unui Program de formare profesională. Pentru nivelul 3 CNCRM este elaborat de către o structură responsabilizată de MECC și se aplică centralizat de către toate instituțiile care formează specialiști de nivelul respectiv.
Ghiduri metodologice de aplicare a curricula	Ghidurile metodologice sunt elaborate de către grupurile de experți, sub coordonarea structurilor specializate ale MECC
Condițiile de formare profesională (inclusiv, dotarea cu echipament)	Sunt deduse din Standardul de calificare, dar se recomandă și valorificarea perspectivelor de dezvoltare a domeniului respectiv de activitate profesională (inclusiv evoluția tehnologică a domeniului).
Rezultatele învățării	Sunt preluate din Standardul de calificare. Rezultatele învățării sunt orientate spre formarea sistemului de competențe profesionale generale și specifice.
Modalitatea de evaluare finală și atribuire a calificării	Este preluată din Standardul de calificare
Modalitatea de realizare a Planului de învățământ	Este caracteristică o abordare modulară, care este eficientă pentru învățarea preponderent practică/ prin acțiune/ exercițiu și favorizează formarea competențelor profesionale.

	Instruirea aplicativ – teoretică, este complementată cu stagiile de practică, care au o pondere substanțială în formarea profesională.
Implicarea școlilor profesionale	Nu au autonomie academică în elaborarea Planului de învățământ și suportului curricular. Managementul instituției și cadrele didactice, pot implementa creativ, prin valorificarea tradițiilor de formare profesională și a potențialului logistic, tehnic și uman, prevederile curriculare elaborate de către structurile responsabile.

Anexa 7.

CONCEPTUALIZAREA PROGRAMULUI DE FORMARE PROFESIONALĂ ȘI A PLANULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU NIVELELE 4 și 5 CNCRM

Învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar	Se realizează în Colegii/ Centre de excelență
Conceptualizarea Curriculumului programului de formare profesională	Grup de lucru creat de către Direcția Învățământ profesional tehnic din cadrul MECC.
Formarea profesională într-o anumită specialitate	Este în strictă conformitate cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, conform unui program unic, realizat în diverse instituții de învățământ
Misiunea programului de formare profesională	Este determinată din perspectiva angajării și integrării socioprofesionale a absolvenților pe segmentul respectiv al pieței muncii și implicării acestora, conform nivelului de calificare, în dezvoltarea economiei naționale.
Plan cadru	Stabilește principiile generale pentru organizarea și desfășurarea procesului educațional în instituțiile de învățământ profesional tehnice postsecundare și postsecundare nonterțiare și reflectă cerințele de bază pentru elaborarea planurilor de învățământ în diferite domenii de formare profesională.
Planul de învățământ	<p>Reprezintă un document oficial de proiectare a conținutului instruirii, care stabilește un sistem de activități de formare profesională reunite într-o concepție unitară din punct de vedere al conținuturilor și al desfășurării acestora în timp, cu specificarea numărului de ore maxim rezervat instruirii formale în cadrul programului de formare profesională: succesiunea unităților de curs pe ani de studii; numărul de ore săptămânal rezervat fiecărei unități de curs; ofertele educaționale pentru identificarea traseului individual de formare profesională, realizabile în contextul timpului de învățare al elevului. Este elaborat de către responsabili ai Direcției Învățământ profesional tehnic, MECC.</p> <p>Disciplinele obligatorii se realizează de către toate instituțiile de învățământ implicare în formarea profesională la o anumită</p>

	<p>specialitate.</p> <p>Disciplinele opționale pot să difere de la instituție la instituție.</p>
<p>Modalitatea de realizare a Planului de învățământ</p>	<p>– Este caracteristică instruirea în baza disciplinelor de studii: obligatorii și opționale;</p> <p>– Se realizează prin activități teoretice, activități practice (seminar, laborator), sarcini de lucru individual, stagii de practică;</p> <p>Volumul de muncă al elevilor se acreditează.</p>
<p>Condițiile de formare profesională</p>	<p>Sunt deduse din Standardul de calificare, dar se recomandă și valorificarea perspectivelor de dezvoltare a domeniului respectiv de activitate profesională (inclusiv evoluția tehnologică a domeniului).</p>
<p>Rezultatele învățării programului de formare profesională</p>	<p>Sunt preluate din Standardul de calificare. Rezultatele învățării sunt orientate spre formarea sistemului de competențe profesionale generale și specifice.</p>
<p>Evaluarea finală și atribuirea calificării</p>	<p>Este preluată din Standardul de calificare și se realizează prin examenul de calificare/susținerea proiectului de diplomă</p>
<p>Procesul didactic</p>	<p>– Este reglementat de către Curriculumul pentru fiecare disciplină.</p> <p>– Curriculumul pentru disciplinele obligatorii ale specialității, elaborat de către un grup de lucru, format de către Direcția Învățământ profesional tehnic, MECC</p> <p>– Curriculumul pentru disciplinele opționale este elaborat în cadrul instituției de învățământ.</p>
<p>Implicarea instituțiilor de învățământ, colegiilor</p>	<p>Au autonomie academică restrânsă. Realizează Planul de învățământ elaborat de către grupul de experți.</p> <p>Prin structurile de management al calității din instituție și cu implicarea specialiștilor de la catedrele de specialitate, pot elabora Curriculumul disciplinelor opționale</p>

Anexa 8.

CONCEPTUALIZAREA PROGRAMULUI DE STUDII ȘI A PLANULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU NIVELUL 6 CNCRM

Învățământ superior de licență, ciclul I	Se realizează în universități/ academii
<p>Conceptualizarea Programului de studii</p>	<p>Grupul de lucru creat de către departamentul/catedra de specialitate în colaborare cu structurile responsabile de asigurarea calității.</p>
<p>Formarea profesională într-o anumită specialitate</p>	<p>Este în strictă conformitate cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior (HG nr. 482/2017), conform unui Program elaborat la nivelul instituției de</p>

	învățământ.
Misiunea Programului de studii	Este determinată din perspectiva angajării și integrării socioprofesionale ale absolvenților pe segmentul respectiv al pieței muncii și implicării acestora, conform nivelului de calificare, în dezvoltarea economiei naționale.
Plan cadru	Este parte componentă a standardelor educaționale de stat în învățământul superior și stabilește cerințele de bază pentru elaborarea, revizuirea și modificarea Planurilor de învățământ dezvoltate de către instituția de învățământ superior în cadrul studiilor superioare de licență, ciclul I
Planul de învățământ	<ul style="list-style-type: none"> – Este elaborat de către un grup de lucru constituit din membrii departamentului de specialitate, care consultă experți din piața muncii. – Se aprobă de către Senatul instituției de învățământ. – Există un nucleu unic, exprimat prin discipline de specialitate, prezente în planul de învățământ al tuturor instituțiilor care formează specialiști în aceeași specialitate. – Există și diferențe, care, în mod obiectiv, trebuie să reflecte influența școlilor științifice.
Modalitatea de realizare a planului de învățământ	<ul style="list-style-type: none"> – Este caracteristică instruirea în baza disciplinelor de studii: obligatorii și opționale, la libera alegere. – Se realizează prin activități teoretice, activități practice (seminar, laborator), sarcini de lucru individual, stagii de practică. – Volumul de muncă pretins studenților se acreditează.
Condițiile de formare profesională	Sunt deduse din Standardul de calificare, dar se recomandă și valorificarea perspectivelor dezvoltării domeniului respectiv de activitate profesională (inclusiv evoluția tehnologică a domeniului).
Rezultatele învățării	Sunt preluate din Standardul de calificare. Rezultatele învățării sunt orientate spre formarea sistemului de competențe profesionale generale și specifice.
Modalitatea de evaluare finală și atribuire a calificării	Este preluată din Standardul de calificare și se realizează prin examenul de licență.
Procesul didactic	<ul style="list-style-type: none"> – Este reglementat de către Curriculumul pentru fiecare disciplină și a stagiilor de practică. – Curriculumul la disciplină este elaborat de către titularul de curs.
Implicarea universităților	<p>Au autonomie academică. Decid asupra conceptualizării Programului, elaborării și modernizării periodice a Planului de învățământ în conformitate cu recomandările documentelor normativ - reglatorii.</p> <p>Asigură procesul didactic cu suport curricular. Elaborează Strategia de evaluare curentă și finală, ținând cont de prevederile normative.</p>

CONCEPTUALIZAREA PROGRAMULUI DE STUDII ȘI A PLANULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU NIVELUL 7 CNCRM

Învățământ superior, ciclul II	Se realizează în universități/ academii
Conceptualizarea Programului de studii/ Program de master	Grupul de lucru este creat de către departamentul/ catedra de specialitate în colaborare cu structurile responsabile de asigurarea calității.
Specializarea într-un domeniu de activitate profesională	Formarea profesională se atribuie unui domeniu general de studii, în conformitate cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior (HG nr. 482/2017).
Misiunea Programului de studii	Este determinată din perspectiva aprofundării și/sau extinderii unor competențe profesionale, în baza abordării unui domeniu de formare profesională, sau în baza abordării interdisciplinare.
Planul-cadru	Este parte componentă a standardelor educaționale de stat în învățământul superior, stabilește cerințele de bază pentru elaborarea, revizuirea și modificarea Planurilor de învățământ dezvoltate de către instituția de învățământ superior în cadrul studiilor superioare de licență, ciclul I, al studiilor superioare de master, ciclul II și al studiilor integrate.
Planul de învățământ	<ul style="list-style-type: none"> – Este elaborat de către un grup de lucru constituit din membrii departamentului de specialitate, care consultă experți din piața muncii. – Se aprobă de către Senatul instituției de învățământ. <p>Pot exista diferențe în disciplinele de studii, determinate de potențialul școlii științifice a instituției.</p>
Modalitatea de realizare a planului de învățământ	<ul style="list-style-type: none"> – Este caracteristică instruirea în baza disciplinelor de studii: obligatorii și opționale, la libera alegere. – Se realizează prin activități teoretice, activități practice (seminar, laborator), sarcini de lucru individual, stagii de practică. – Volumul de muncă pretins studenților se acreditează. – Ținând cont de nivelul educațional înalt, este prezența obligatorie la studenți a competenței de învățare, prioritate se acordă învățării prin sarcini de lucru individual. Ponderea instruirii contact direct cu profesorul este redusă. – Atât activitatea de învățare, contact direct, cât și activitatea de lucru individual se bazează pe cercetare.
Condițiile de formare profesională	Sunt deduse din Standardul de calificare, dar se recomandă și valorificarea perspectivelor dezvoltării domeniului respectiv de activitate profesională (inclusiv evoluția tehnologică a domeniului).

Rezultatele învățării	<p>Sunt preluate din Standardul de calificare. Rezultatele învățării sunt orientate spre formarea sistemului de competențe profesionale.</p> <p>Deoarece programele de master sunt mai flexibile și deschise cerințelor pieței muncii și diversitatea lor nu este reglementată prin documentele normativ – reglatorii, competențele profesionale specifice nu sunt stipulate în Standardul de calificare, dar se deduc din competențele profesionale generale, relevante pentru un domeniu de activitate profesională.</p>
Evaluarea finală a rezultatelor învățării și atribuirea calificării	Este preluată din Standardul de calificare și se realizează prin susținerea tezei de master
Modalitatea de realizare a planului de învățământ	<ul style="list-style-type: none"> – Este caracteristică instruirea în baza disciplinelor de studii: obligatorii și opționale, la libera alegere. – Se realizează prin activități teoretice, activități practice (seminar, laborator), sarcini de lucru individual, stagii de practică. – Volumul de muncă pretins studenților se creditează. – Ținând cont de nivelul educațional înalt, este prezența obligatorie la studenți a competenței de învățare, prioritate se acordă învățării prin sarcini de lucru individual. Ponderea instruirii contact direct cu profesorul este redusă. – Atât activitatea de învățare, contact direct, cât și activitatea de lucru individual se bazează pe cercetare.
Procesul didactic	<ul style="list-style-type: none"> – Este reglementat de către Curriculumul pentru fiecare disciplină și Curriculumul stagiilor de practică. – Curriculumul la disciplină este elaborat de către titularul de curs, care determină ponderea modalității de obținere a rezultatelor învățării: contact direct și lucru individual.
Implicarea universităților	<p>Au autonomie academică. Decid asupra conceptualizării Programului, elaborării și modernizării periodice a Planului de învățământ, în conformitate cu recomandările documentelor normativ-reglatorii.</p> <p>Asigură procesul didactic cu suport curricular. Elaborează strategia de evaluare curentă și finală, ținând cont de prevederile actelor normative.</p>

CONCEPTUALIZAREA PROGRAMULUI DE STUDII ȘI A PLANULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU NIVELUL 8 CNCRM

Învățământ superior, ciclul III	Se realizează în universități/ academii/ școli doctorale
Elaborarea proiectului de cercetare pentru studiile de doctorat	Coordonatorul științific, după caz, împreună cu candidatul la studiile de doctorat, de comun acord cu comisia de îndrumare, elaborează proiectul de cercetare în corelație cu prioritățile naționale.
Formarea profesională	Formarea profesională se atribuie unui domeniu general de studii, în conformitate cu Nomenclatorul specialităților științifice (HG nr. 199 din 13.03.2013).
Misiunea Programului de doctorat	Formarea competențelor profesionale de cel mai înalt nivel de complexitate.
Finalitățile Programului de doctorat	Deoarece orice proiect de cercetare, care constituie esența studiilor de doctorat, presupune studiul aprofundat al unei probleme concrete, finalitățile Programului de doctorat sunt individualizate în raport cu obiectivele de cercetare ale doctorandului.
Modalitatea de evaluare finală și atribuire a calificării	Este preluată din Standardul de calificare și se realizează prin susținerea tezei de doctor.
Planul de învățământ	<ul style="list-style-type: none"> – Planul de învățământ, se referă la primul an de studii doctorale și are drept rezultate ale învățării formarea unor competențe generale de cercetare și cunoașterea aprofundată a domeniului de formare profesională. – Este elaborat de către membrii școlii doctorale. – Se aprobă de către Senatul instituției de învățământ.
Planul de activitate a doctorandului	<ul style="list-style-type: none"> – Are caracter individual. – Este elaborat de către doctorand, cu consultarea coordonatorului științific și al grupului de îndrumare.
Modalitatea de realizare a Planului de învățământ al școlii doctorale	<ul style="list-style-type: none"> – Este caracteristică instruirea în baza disciplinelor de studii și a activităților de cercetare, demonstrate prin rezultate produse prezentate (articole publicate, participări la conferințe etc.). – Se realizează prin activități teoretice, activități practice (seminar, laborator), cercetare individuală. – Volumul de muncă pretins doctoranzilor se creditează (60 de credite, circa 1/3 din nr. total de credite ale Programului doctoral). – Prioritară este activitatea doctorandului, întâietateavând activitatea individuală de cercetare.
Implicarea universităților	Școlile doctorale din cadrul instituțiilor de învățământ superior au autonomie academică. Decid asupra Programului doctoral. Conducătorul științific are libertatea de a elabora un Proiect de cercetare în baza

	interesului științific și priorităților de cercetare declarate la nivel național.
--	---

SINOPSIS PRIVIND MODALITATEA DE IMPLEMENTARE A STANDARDULUI DE CALIFICARE PROFESIONALĂ

Nivel de calificare	Conceptualizarea Programului de studiu/ de formare profesională	Elaborarea Planului de învățământ	Elaborarea suportului curricular	Asigurarea calității procesului didactic
8 CNCRM	Membrii școlii doctorale din instituție/ consorțiu de instituții, elaborează și prezintă spre selectare, prin concurs, proiecte de cercetare	Membrii școlii doctorale, elaborează Planul de învățământ, pentru primul an de studii doctorale, ținând cont de corelația prevederilor Standardului de calificare cu unitățile de conținut. Echipa de îndrumare, împreună cu doctorandul, elaborează Planul individual de activitate.	Membrii școlii doctorale elaborează Curricula pentru disciplinele incluse în Planul de instruire pentru primul an de doctorat.	Membrii școlii doctorale, echipa de îndrumare, asigură o monitorizare de calitate a procesului de realizare a obiectivelor Proiectului de cercetare. Doctorandul se implică cu responsabilitate și autonomie sporită în procesul de realizare a Proiectului de cercetare științifică.
7 CNCRM	Instituția de învățământ, prin departamentul de specialitate, conceptualizează Programul de studii de master, în baza identificării necesităților pieței muncii.	Grupul de lucru, sub îndrumarea coordonatorului de program, elaborează Planul de învățământ, ținând cont de prevederile Standardului de calificare și a nivelului de complexitate a achizițiilor academice, conforme nivelului de calificare.	Titularul de curs elaborează Curricula la disciplinele de studii și stagiile de practică, bazate pe rezultatele învățării (transpuse din competențele profesionale), stipulate în Standardul de calificare, în finalități generale și concrete ale disciplinei de studii.	Cadrele didactice asigură condițiile de realizare a unui proces de formare profesională de calitate. Studentul contribuie, prin lucrul individual, în mod responsabil și cu un anumit grad de autonomie, în realizarea obiectivelor curriculare.
6 CNCRM	Instituția de învățământ, prin departamentul de specialitate, conceptualizează programul de studii de licență pentru o	Grupul de lucru, elaborează Planul de învățământ, ținând cont de prevederile Standardului de calificare și a nivelului de complexitate a achizițiilor	Titularul de curs elaborează Curricula la disciplinele de studii și stagiile de practică, bazate pe rezultatele învățării (transpuse din competențele profesionale), stipulate	Cadrele didactice sunt responsabile de realizarea unui proces de formare profesională de calitate.

	anumită specialitate indicată în Nomenclator.	academice, conforme nivelului de calificare.	în Standardul de calificare, în finalități generale și concrete ale disciplinei de studii.	
5 CNCRM	Centrele de excelență pe domenii de formare profesională conceptualizează Curriculumul Programului de formare profesională pentru meserii/ specialități indicate în Nomenclator.	Cadrele didactice implicate în realizarea Programului, analizează Planul-cadru al specialității și poate propune, după caz, anumite discipline opționale.	Titularul de curs elaborează Curricula la disciplinele de studii și stagiile de practică, bazate pe rezultatele învățării (transpuse din competențele profesionale), stipulate în Standardul de calificare, în finalități generale și concrete ale disciplinei de studii.	Cadrele didactice se implică responsabil în asigurarea calității procesului de formare profesională.
4 CNCRM	Colegiile (în lipsa Centrelor de excelență pentru domeniul respectiv) conceptualizează Curriculumul Programului de formare profesională pentru meserii/ specialități indicate în Nomenclator și îl prezintă spre aprobare la MECC.	Cadrele didactice implicate în realizarea Programului, analizează Planul-cadru al specialității și poate propune, după caz, anumite discipline opționale.	Titularul de curs elaborează Curricula la disciplinele de studii și stagiile de practică, bazate pe rezultatele învățării din Standardul de calificare.	Cadrele didactice se implică responsabil în asigurarea calității procesului de formare profesională.
3 CNCRM		Administrația școlii realizează Planul de învățământ al meseriei, pus în aplicare centralizat. Instituția de învățământ poate propune discipline opționale (reieșind din specificul ariei curriculare al instituției), suplimentar la lista disciplinelor opționale recomandate.	Cadrele didactice, implicate în realizarea Programului, analizează Curriculumul meseriei și pot să propună anumite conținuturi pentru eficientizarea formării profesionale (de ex. indicații metodice pentru lucrări practice/ de laborator, proceduri de realizare a sarcinilor practice etc.).	Cadrele didactice se implică responsabil în realizarea unui proces de formare profesională de calitate.

